

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/niepodleglosc/98871,Rozejm-w-Trewirze-Wielkie-zwyciestwo-sprawy-polskiej.html>

Wystawa IPN „Powstanie Wielkopolskie 1918-1919”

ARTYKUŁ

Rozejm w Trewirze. Wielkie zwycięstwo sprawy polskiej

OKRES HISTORYCZNY

(1918-1922) Odrodzenie Niepodległej

Autor: PIOTR GRZELCZAK 15.02.2023

Z punktu widzenia prawa międzynarodowego Powstanie Wielkopolskie mogło być postrzegane jako sprawa wewnętrzna Niemiec. Zmieniły to dopiero ustalenia rozejmu podpisanego 16 lutego 1919 r. w Trewirze. Jego zapisy

stanowiły wielki sukces w dążeniu do ustalenia korzystnej dla Polski granicy zachodniej.

Na mocy kończącego I wojnę światową rozejmu podpisanego 11 listopada 1918 r. w Compiègne, ziemie zaboru pruskiego, przynajmniej do czasu rozstrzygnięć konferencji pokojowej, miały pozostać integralną częścią Niemiec. Z punktu widzenia prawa międzynarodowego Powstanie Wielkopolskie, które wybuchło 27 grudnia 1918 r., mogło być zatem postrzegane w kategoriach wyłącznie wewnątrzniemieckiej rebelii w rejencji poznańskiej.

Tak czy inaczej, wspomniany rozejm został zawarty za ledwie na miesiąc i w takim trybie był odnawiany w grudniu 1918 i w styczniu 1919 r. Kolejne sukcesy militarne Powstańców Wielkopolskich, działania na arenie międzynarodowej podejmowane przez nowego polskiego premiera i ministra spraw zagranicznych Ignacego Jana Paderewskiego oraz butna postawa niemieckiego rządu wobec państw Ententy, spowodowały jednak wraz z nastaniem lutego 1919 r. diametralną zmianę sytuacji. Rozgorzała bowiem wielka dyplomatyczna batalia o objęcie rozejmem frontu niemiecko-wielkopolskiego.

Pokój na ostrzu noża

Główny architekt alianckiej strategii negocjacyjnej – francuski marszałek Ferdinand – Foch już podczas ustaleń czynionych w Compiègne dążył do tego, aby Niemcy wycofały się na wschodzie poza linię pierwszego rozbioru Polski z 1772 r. Wtedy sprzeciwiła się temu strona brytyjska.

Teraz, 16 lutego 1919 r. w Trewirze, marszałek Foch zagroził Niemcom zerwaniem obrad, co wobec kończącego się okresu obowiązywania dotychczasowego układu nazajutrz o godzinie 5 rano, oznaczałoby wznowienie działań wojennych. Ostatecznie strona niemiecka uległa i jeszcze tego samego dnia podpisano dokument przedłużający rozejm z Compiègne na czas nieokreślony.

Wkroczenie wojsk polskich do Bydgoszczy w ramach akcji rewindykacji, styczeń 1920 r. Na czele oddziału przejeżdżającego przez pl. Teatralny gen. Józef Dowbor Muśnicki, obok płk. Marquete reprezentujący armię francuską. Fot. ze zbiorów NAC

Wiekopomny zapis

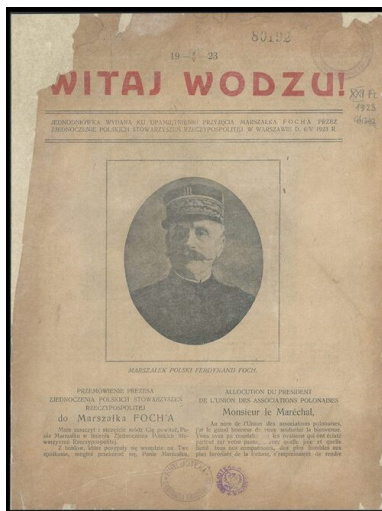
Z polskiego punktu widzenia najważniejszy był zapis:

„Niemcy powinni niezwłocznie zaprzestać wszelkich działań ofensywnych przeciwko Polakom w Poznaniu i we wszystkich innych okręgach. W tym celu zabrania się wojskom niemieckim przekraczania następującej linii: dawna granica Prus Wschodnich i Prus Zachodnich z Rosją aż do Dąbrowy Biskupiej, następnie poczynając od tego punktu linii na zachód od Dąbrowy Biskupiej, na zachód od Nowej Wsi Wielkiej, na południe od Brzozy, na północ od Szubina, na północ od Kcyni, na południe od Szamocina, na południe od Chodzieży, na północ od Czarnkowa, na zachód od Miął, na zachód od Międzychodu, na zachód od Zbąszynia, na zachód od Wolsztyna, na północ od Leszna, na północ od Rawicza, na południe od Krotoszyna, na zachód od Odolanowa, na zachód od Ostrzeszowa, na północ od Wieruszowa, a następnie od granicy śląskiej”.

Oznaczało to formalne zakończenie Powstania Wielkopolskiego i uznanie przez mocarstwa zachodnie jego korzystnego dla strony polskiej wyniku, wyłączenie Poznańskiego spod niemieckiego zwierzchnictwa, a także otwierało Wielkopolanom drogę ku Niepodległej.

Uroczystość odsłonięcia pomnika księcia Józefa Poniatowskiego połączona z nadaniem Ferdynandowi Fochowi tytułu marszałka Polski. Na miejscach siedzących: (od lewej) Józef Piłsudski, Ferdynand Foch i Prezydent RP Stanisław Wojciechowski, 3 maja 1923 r. Fot. ze zbiorów Biblioteki Narodowej

Jednodniówka wydana z okazji wizyty marszałka Ferdynanda Focha w Polsce, 1923 r., fot. ze zbiorów Biblioteki Narodowej

COFNIJ SIĘ